

## NADACI JE DVACET LET

Dvacet let v lidském životě představuje jednu generaci životního běhu. Stejně období činnosti zaznamenala Nadace solidarity (dále jen „Nadace“) v červenci 2017.

Vzhledem k tomu, že v současném vedení Nadace jsem pamětnice 19 let z tohoto období (do Nadace jsem nastoupila v červnu 1998 jako druhý tajemník a centrální manažer Sociálního plánu), dovolím si v následujícím zamyšlení shrnout, co Nadace zajišťovala, čím prošla a co přinesla zájemcům žádajícím o její pomoc.

### 1. Vznik Nadace

Dne 16. 7. 1997 byla společností Chemapol Group, a.s. se sídlem Kodaňská 46, Praha 10 – Vršovice, ustavena „Zakládací listinou Nadace Skupiny Chemapol“, a to podle příslušných ustanovení tehdy platného občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. Jejím účelem bylo poskytovat humanitární, sociální a jinou pomoc zaměstnancům a společnostem skupiny Chemapol (holdingu) v důsledku živelných pohrom a jiných mimořádných výrobních a životních událostí.

Motivem vzniku Nadace byly ničivé záplavy koncem června a v první polovině července 1997 v celé ČR. V důsledku vytrvalých a vydatných dešťů, kdy místy napadlo za několik dní tolik vody jako jindy za půl roku, či déle, rozlily se potoky a řeky a naplnily se na úroveň stoleté až pětisetleté vody. Tak byly postiženy mimo jiné velké chemické továrny patřící do holdingu Chemapol a také města a obce v jejich okolí. Nesmírné škody ničivým vodním živlem byly napáchány na Moravě řekou Odrou v Moravských chemických závodech Ostrava. Řeka Morava postihla Fatru Napajedla. Labe poškodilo ve východních Čechách Synthesii u Pardubic a ve středních Čechách Spolanu Neratovice. Velké poškození majetku způsobil vodní živel městům, obcím i soukromým vlastníkům. Týkaly se i bytů, domů a zahrad zaměstnanců chemických společností v uvedených oblastech.

Po seznámení všech řízených společností zakladatelem se založením Nadace, včetně afilací v zahraničí, byla odezvou jejich finanční solidarita s postiženými subjekty i jednotlivci. Nadace tak v krátké době získala mnohamilionové dary. Ty následně rychle rozdělila nejen postiženým chemičkám na odstranění ztrát a rychlou obnovu jejich činnosti, ale též žadatelům ze strany postižených zaměstnanců, obcí, škol, knihoven apod.

Značná humanitární pomoc byla zaznamenána v celé ČR. Mnohdy až živelně docházelo k zakládání různých nadací a nadačních fondů s cílem pomáhat potřebným. Nutno poznamenat, že taková humanitární pomoc byla do té doby v české společnosti neznámá či zanedbatelná oproti okolním zemím. Proto vláda ČR dne 3. 9. 1997 přijala zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech. Ten stanovil jasná pravidla pro vznik, činnost a její ukončení u nadací a nadačních fondů. Dotýkalo se to nejen budoucích subjektů, ale i stávajících. Ty měly povinnost ve stanovené lhůtě uvést své dokumenty a činnost do souladu s novým zákonem. Původní dokumenty Nadace byly upraveny a nová Nadace byla zapsána do nadačního rejstříku u Městského soudu v Praze dne 8. 7. 1998.

## 2. Další změny týkající se Nadace

K 1. 7. 1998 vznikl v sídle Chemapol Group a.s. v Kodaňské 46, Praha 10 nový subjekt Aliachem a.s. Byl to výsledek v průběhu 1. pololetí 1998 připraveného a schváleného plánu restrukturalizace chemické části skupiny Chemapol. V sídle firmy byla vytvořena centrála nové akciové společnosti. Do ní byly převedeny: Synthesia, a.s. Pardubice, Moravské chemické závody, a.s. Ostrava, Fatra, a.s. Napajedla, Technoplast a.s. Chropyně. Nadace v této souvislosti sehrála důležitou roli při uvolnění okolo 3 500 zaměstnanců organizováním programu, označovaného jako „Sociální plán“. O něm se zmíním ve 4. části tohoto zamyšlení.

Chemapol Group a.s. procházel ve 2. pololetí 1998 vnitřními personálními a organizačními změnami. Ke dni 27. 1. 1999 vstoupila tato společnost rozhodnutím Krajského obchodního soudu v Praze do konkursu, v němž je doposud. Údaje o tomto subjektu, jako zakladateli Nadace, jsou jednou provždy součástí nadačního rejstříku, bez ohledu na další legislativní změny. Výmaz lze provést pouze při zrušení či likvidaci Nadace, nebo při sloučení Nadace s jinou, která bude přejímající, nástupnickou nadací.

Zpět ke změnám v Nadaci. S ohledem na provedené úpravy a nové poslání nadace, bylo pojmenování „Nadace Skupiny Chemapol“ překonané. Proto byl název aktualizován na „Nadace solidarity“. Tato změna byla zapsána do nadačního rejstříku dne 8. 2. 2000.

Poslední úprava legislativního uspořádání základních dokumentů Nadace, v návaznosti na zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník, byla projednána a schválena správní radou Nadace dne 3. 6. 2013, a následně zapsána do nadačního rejstříku u Městského soudu v Praze dne 19. 6. 2013.

## 3. Hlavní zásady práce Nadace

Principy nadační práce spočívají v tom, že na jedné straně získává dary od právnických, případně fyzických osob, a na straně druhé z nich vyplácí nadační příspěvky žadatelům o ně. Statutem jsou stanoveny hlavní okruhy a zásady činnosti Nadace. Ty jsou pak rozpracovávány do nadačních programů, s určením práv a povinností jednotlivých účastníků. Na vše se vede jasné a průkazné účetnictví. Na každou přijatou i vydanou částku jsou příslušné doklady. Výsledky hospodaření jsou zpracovány do určených dokladů, hlášení a Výroční zprávy za kalendářní rok. Úzká spolupráce je s Městským soudem – nadačním rejstříkem, Finančním úřadem, Fórem dárců-Asociací nadací, zaměstnavatelskými subjekty a odborovými organizacemi žadatelů v působnosti OS ECHO, příp. s dalšími subjekty. Podle platného občanského zákoníku má Nadace tzv. veřejně prospěšný ráz. To znamená, že v naléhavých sociálních, zdravotních a dalších případech zvláštního zřetele hodných, může Nadace přiznat nadační příspěvek i žadatelům mimo působnost OS ECHO. V tomto směru má Nadace dlouhodobou spolupráci např. se Sdružením pro rehabilitaci osob po cévní mozkové příhodě se sídlem na Praze 5. Příspěvky se poskytují i trvale zdravotně postiženým žadatelům na zdravotní pomůcky, vybavení bezbariérového bydlení apod. V oblasti vzdělávání Nadace každoročně přispívá SCHP ČR a Fakultě chemicko – technologické v Pardubicích na pořádání celostátní soutěže „Hledáme nejlepšího mladého chemika ČR“.

#### 4. Nadační programy v praxi

Od 1. 7. 1998 do 31. 12. 2001 tvořil hlavní náplň Nadace program nazvaný „Sociální plán“. Vzorem byl v Rakousku uplatňovaný „Program podpory studia uvolňovaných zaměstnanců“. Jednalo se o možnost rekvalifikace, vyučení se, či nového studia až po dobu 4 let, při současném finančním zabezpečení jeho účastníků. Získání nové profese či zvýšení kvalifikace, umožnilo absolventům najít nové pracovní uplatnění v daném regionu. Na celkové realizaci a koordinaci se podílely příslušné rakouské regionální instituce.

Česká aplikace rakouského modelu měla svoje specifika s přihlédnutím k platné legislativě, potřebnému finančnímu zabezpečení a situaci v jednotlivých regionech. Restrukturalizace se týkala 3 500 zaměstnanců v chemických společnostech, zastřešených firmou Aliachem a.s. Praha a dvou dalších chemických společností v působnosti Odborového svazu chemie ČR, které se přihlásily do tohoto nadačního programu. Šlo o akciovou společnost Spolana Neratovice a Koramo Kolín.

Sociální plán řídil z ředitelství Aliachem a.s. v Praze centrální manažer, který byl současně tajemníkem Nadace. V jednotlivých chemických společnostech byli ustaveni regionální manažeři Sociálního plánu, kteří se stali členy správní rady Nadace. Vše probíhalo v úzké součinnosti s vedením chemických společností, jejich personálními útvary, odborovými organizacemi a regionálními Úřady práce. Zástupce Koramo Kolín byl uvolněný ze správní rady Nadace spolu s ukončením programu „Sociální plán“ v roce 2001. Zástupce Spolany Neratovice pracoval v tomto orgánu až do roku 2011.

Sociální plán nabízel více možností s cílem, aby v evidenci na Úřadech práce skončilo co nejméně propuštěných zaměstnanců. Východiskem byla osobní jednání s uvolňovanými zaměstnanci pro nadbytečnost. Ti měli následující možnosti volby:

- Skončit pracovní poměr dohodou s dvouměsíčním odstupným a finanční odměnou za dobu tří měsíců výpovědní doby (označováno jako dohoda a pět platů);
- Vstoupit do Skupiny poradenství a rekvalifikace až na dobu 12 měsíců. Realizace probíhala v úzké součinnosti s příslušnými Úřady práce, kde byli tito účastníci zaevidováni. Úřady práce poskytovaly účastníkům hmotné zabezpečení podle platných předpisů. K tomu Nadace vyplácela účastníkům pravidelný nadační příspěvek do výše 80 % z jejich posledního průměrného čistého měsíčního výdělku;
- Odejít do předčasného starobního důchodu s vyplacením finančního odstupného za dobu zbývajících do získání nároku na řádný starobní důchod. To se týkalo věkově starších zaměstnanců, kteří splňovali hlediska nároku na předčasný starobní důchod.

Z hlediska využití nabídnutých možností byla nejpočetnější skupina těch, kteří zvolili odchod do předčasného starobního důchodu. Další skupinou byli ti, kteří odešli dohodou s vyplacením pěti platů. Skupina poradenství byla využita pouze v Synthesii a.s. a Chemapolu Praha, a.s. Šlo o věkově mladší zaměstnance s aktivním přístupem ke své budoucnosti a s neochotou čekat, zda se jim podaří najít práci prostřednictvím Úřadu práce. Účastníci této skupiny naopak měli možnost volby přípravy na profese a práci potřebnou v daném regionu, s okamžitým uplatněním po absolvování přípravy.

Sociální plán byl uzavřen v prosinci 2001. Současně do té doby byl snížen řídicí aparát Aliachemu a.s. v Praze a následně se veškerá agenda přesunula do Synthesia a.s. Pardubice.

Program „Sociální plán“ byl v českých poměrech první vlašťovkou, jak postupovat při uvolňování většího počtu zaměstnanců v krátkém časovém období. K problematice jsem byla jako centrální manažer Sociálního plánu a tajemník Nadace opakovaně požádána o přednášky a články k této problematice. Následně tyto principy aplikovaly na své podmínky velké zaměstnavatelské subjekty v ČR při hromadném snižování stavu zaměstnanců.

Ke změnám došlo též v oblasti odborářské práce. OS chemie ČR byl nahrazen OS ECHO. Počátkem roku 2002 přesunula Nadace své sídlo na adresu OS ECHO v Domě odborových svazů na Praze 3 – Žižkov.

V letech 2002–2003, kdy byly opět rozsáhlé záplavy v Čechách i na Moravě, uplatnila Nadace znovu Program pomoci postiženým povodněmi.

V průběhu času se měnily podmínky práce Nadace. Ubylo dárců, bylo méně finančních prostředků na vyplácení nadačních příspěvků. Snížil se počet členů orgánů Nadace na současný stav. Tedy pětičlenná správní rada, revizor hospodaření a výkonný tajemník. Ten zajišťuje potřebnou administrativu Nadace. V rozsahu stanoveném „Plnou mocí“, podepsané předsedou správní rady SR Nadace, zastupuje Nadaci navenek, např. při jednání s Městským soudem v Praze, Finančním úřadem Praha 3, Fórem dárců – Asociací nadací a dalšími institucemi.

Po překonání období, kdy Nadace zvažovala spojení s jinou nadací, či ukončení činnosti, schválila správní rada Nadace dne 8. 6. 2011 nový „Program pomoci členům odborových organizací, sdružených v OS ECHO, postiženým živelnou událostí“. Jeho součástí je vzor „Darovací smlouvy“ a „Žádosti o nadační příspěvek“. Tento program je zveřejněn na webových stránkách Nadace.

Jak jsem již dříve uvedla, určitým mezníkem byla polovina roku 2013, kdy byly přijaty všechny nové nadační dokumenty podle zák. č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník. Současně došlo ke změnám na místech předsedy a členů správní rady a následně i revizora Nadace. Ve spolupráci s odbory v působnosti OS ECHO a zaměstnavatelskými subjekty došlo k postupnému oživení činnosti Nadace. Jde zejména o poskytování nadačních příspěvků žadatelům z řad dlouhodobě nemocných zaměstnanců v pracovní neschopnosti nad 100 dnů. To probíhá v úzké součinnosti Nadace se zaměstnavateli a jejich odborovými organizacemi v rámci OS ECHO. Jak již bylo dříve vzpomenu, v rámci veřejné prospěšnosti vyplácí nadace i příspěvky žadatelům mimo rámec OS ECHO.

## 5. ZÁVĚR

Co říci na konci zamyšlení nad dlouhodobou činností Nadace? S Nadací jsem z jejich dvaceti let práce prožila devatenáct. Nadace je nedílnou součástí mého života. Co jí popřát do dalších let? Hodně finančních prostředků od štedrých dárců a návazně co nejvíce spokojených oprávněných žadatelů o nadační příspěvek.



Ing. Marie Oborná,  
výkonný tajemník